

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

B-

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Sociologie și Asistență Socială
1.3 Departamentul	Sociologie
1.4 Domeniul de studii	Sociologie
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Antropologie, Sociologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	ALR 1103 Introducere în antropologie						
2.2 Titularul activităților de curs	Gabriel Troc, Conferențiar Dr.						
2.3 Titularul activităților de seminar	Oana Pop, Drd.						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	Examen / VP/Evaluare individuala de seminar	2.7 Regimul disciplinei	Obligativu

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	3.2 Din care: curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	3.5 Din care: curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					40/20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					32/22
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					40/20
Tutoriat					5/5
Examinări					2/2
Alte activități:					0
3.7 Total ore studiu individual		119 Antropologie/69 Sociologie			
3.8 Total ore pe semestru (nr.credite x 25h)		175 Antropologie/ 125 Sociologie			
3.9 Numărul de credite		7 Antropologie / 5 Sociologie			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	-
4.2 de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Sala de curs, proiector, pc, tablă, platforma Microsoft Teams
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Sala de curs, proiector, pc, tablă, platforma Microsoft Teams

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	- Proiectarea și realizarea de cercetări sociologice (culegere, prelucrare și analiză de date sociale) în organizații și comunități, cercetări culturale, studii de piață etc. - Gestionarea sistemelor de date sociale - Utilizarea adecvată a perspectivei antropologice, a eticii și practicii specifice disciplinei - Elaborarea studiilor antropologice - Culegerea și prelucrarea de date etnografice - Redactarea și comunicarea studiilor și ideilor antropologice unor audiențe diverse
Competențe transversale	- Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă, de punctualitate și răspundere personală față de rezultat, pe baza principiilor, normelor și a valorilor codului de etică profesională - Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup a capacităților empatice de comunicare interpersonală și de asumare de roluri specifice în cadrul muncii în echipă - Utilizarea eficientă a surselor informaționale și a resurselor de comunicare și formare profesională asistată (portaluri Internet, aplicații software de specialitate, baze de date, cursuri on line etc.) atât în limba română, cât și într-o limbă de circulație internațională - Utilizarea unei limbi de circulație internațională pentru studiul bibliografiei, redactarea textelor științifice și prezentarea rezultatelor unui public internațional

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul își propune să îi familiarizeze pe studenți cu problematica generală a antropologiei, cu metodologia ei specifică și cu principalele ei teme și concepte. De asemenea își propune să clarifice pentru cursanți care este locul antropologiei în raport cu alte științe sociale și care este semnificația studierii acestei discipline în contextul curricular al facultății și în raport cu datele generale ale societății contemporane.
7.2 Obiectivele specifice	Principalul obiectiv al cursului este acela de a le furniza studenților termenii de bază din antropologie care, odată asimilați, le vor permite să înțeleagă – în cadrul altor cursuri urmate pe parcursul studiilor de licență - texte cu conținut etnografic și să acceadă la înțelegerea teoriilor și paradigmatelor din antropologie și din domeniul studiilor culturale. Între obiectivele secundare se numără clarificarea semnificațiilor “diferenței culturale” și a utilizării acesteia în discursurile contemporane, precum și localizarea societății românești și europene de azi în raport cu alte societăți moderne contemporane și cu societățile premoderne ori arhaice. De asemenea cursul își propune să imprime o direcție de gândire orientată către valorile respectării diferenței culturale, etnice, rasiale și să dezvolte o sensibilitate pentru problemele cu

	care se confruntă diverse grupuri marginale din societățile moderne precum și diverse grupuri și societăți din țările fostelor colonii europene. Seminarul are rolul de a ilustra prin texte relevante tematica cursurilor și de a completa această tematică prin discutarea unor texte care deschid câmpul de cunoaștere către problematici atinse în treacăt la curs (cum ar fi problematica gender, antropologia “acasă”, antropologia postsocialismului etc.).
--	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Prezentare generală a antropologiei ca știință Teme: Începuturile antropologiei: antropologia ca știință generală a omului. Antropologia modernă și subramurile ei. Tradiții disciplinare de studiere a culturii și societății. Legăturile antropologiei cu alte științe sociale și umane. Termeni și concepte: antropologie filosofică, antropologie fizică, antropologie lingvistică, antropologiei socio-culturală, etnologie, etnografie, antropologie aplicată	prelegerea	
2. Perspectiva antropologiei socio-culturale Teme: Obiectul clasic al antropologiei socio-culturale și transformările acestuia. “Celălalt” înțeles prin diferența culturală. Cercetarea de teren în antropologie și specificul ei metodologic. Cercetarea antropologică între “antropologia din fotoliu” și antropologia “întoarsă acasă”. Termeni și concepte: identitate/alteritate, “primitiv”, indigen, arhaic, cercetare de teren, cercetare de comunitate, observație participativă, emic/etic, “lentila” antropologică, “studying-up”/”studying down”, perspectiva holistă	prelegerea	
3. Sensuri ale “culturii” în antropologie Teme: Sensuri generale ale “culturii”: cultură și identitate colectivă; cultura “înaltă” versus cultură “de masă/pop”; opoziția istorică între “cultură” și “civilizație”; cultură și natură. Definiții clasice ale “culturii” în antropologie. Relativismul cultural ca dominantă a perspectivei antropologice asupra Celuilalt. Termeni și concepte: simbol, sistem simbolic, valori, norme, comportamente, patenuri culturale, enculturație, integrare, etnocentrism, relativism cultural, difuziune/aculturație, adaptare, subcultură, naționalism, rasism, etnicitate	prelegerea	
4. Începuturile culturii umane. Elemente de antropologie fizică Teme: Evoluția prin adaptare: adaptarea anatomică; adaptarea prin comportament. Omul comparat cu celelalte primare. Strămoșii omului: primii hominizi: homo habilis, homo erectus, homo sapiens arhaic. Oamenii paleoliticului superior. Evoluție generală și evoluție specifică. Evoluție uniliniară versus evoluție multiliniară, convergentă și specifică. Strategii de adaptare: vânatul și culesul; horticultura; agricultura; păstoritul. Forme culturale specifice strategiilor adaptative. Adaptare culturală și tehnologii materiale. Termeni și concepte: paleontologie, evoluție, mutație, ordinul primatelor, selecția naturală, hominid, australopitec, genetica populațiilor, proces adaptativ, bandă/hoardă/trib/, ecosistem, arie culturală, tip cultural, ecologie culturală, “deșelenește și arde”, nomad/sedentar	prelegerea	

5. Limbaj și comunicare Teme: Natura și structura limbajului. Fonologia, morfologia și sintaxa. Sistemul gestual-apelativ. Legătura dintre limbaj, gândire și cultură. Elemente de lingvistică istorică. Termeni și concepte: limbă, limbaj, simbol, semn, semnal, fonem, morfem, kinetică, paralimbaj, dialect, jargon, argou, familie de limbi	prelegerea	
6. Sexualitate, căsătorie, familie Teme: Controlul relațiilor sexuale în societățile arhaice. Tabuul incestului și explicația acestuia. Endogamie și exogamie. Sistemul de schimb generalizat. Forme de căsătorie. Termeni și concepte: exogamie, endogamie, leviratul, monogamie, poliginie, poliandrie, monogamie serială, căsătorie între veri încrucișată matrilateral, primogenitură, prețul miresei, dota	prelegerea	
7. Rudenie și descendență Grupuri formate pe baza relațiilor de rudenie: lineajul, clanul, fratria, moietia, înrudirea. Rudenia reală și rudenia fictivă. Forme de descendență: patrilineală, matrilineală, cognatică, dublă, ambilineală, paralelă, intersectată. Limbajul relațiilor de rudenie. Arbori genealogici. Termeni și concepte: consanguinitate, afinitate, grupuri corporatise, ego (genealogic), familie nucleară, familie extinsă, genitor, “calculul” rudeniei, taxonomie nativă	prelegerea, proiecție film, dialogul tematizat	
8. Forme de organizare politică ale populațiilor arhaice Teme: Tipuri de organizare socio-politică: banda, tribul, șefia, statul. Organizarea pe grupuri de descendență. Stratificare și forme de conducere. Conflictele intertribale și rezolvarea lor. Organizarea pe segmente lineajiere. Sisteme politice: necentralizate, centralizate, statale. Sisteme de status în șeferii și state. Forme de control social. Termeni și concepte: grup de descendență, lineaj, totem, big man, statut dobândit, statut asignat, stat arhaic, putere, prestigiu, rol, stratificare, subordonare	prelegerea	
9. Producție și tehnologie Teme: Evoluția formelor de schimb (producție energetică) dintre om și natură: vânatul și culesul, horticultura, agricultura, păstoritul, exploatarea industrială. Domesticirea animalelor și cultivarea plantelor. Difuziunea agriculturii. Teorii ale schimbului om-mediu: determinismul ecologico-cultural; teoria sistemelor de producție. Transformarea umană a ecosistemelor și consecințele ei. Termeni și concepte: ecologie, ecosistem, capacitate de susținere a unui ecosistem; regula diminuării productivității unui ecosistem; sistem de producție; tehnologie; vânător-culegător; țăran; proletar; capitalist	prelegerea	
10. Sistemul economic Teme: Producție, distribuție și schimb la populațiile preindustriale. Forme de proprietate și diviziune a muncii. Schimbul de reciprocitate și forme de redistribuție. Banii și schimbul bazat pe piață. Cercul Kula și potlachul.	prelegerea	

Termeni și concepte: mecanism de nivelare economică, reciprocitate: generalizată/echilibrată/ negativă, comerț tăcut, consum ostentativ, principiul pieței, economie informală		
11. Religia și supranaturalul Teme: Originile și funcțiile religiei. Puteri și ființe supranaturale. Religie, magie și vrajitorie. Tabuuri religioase și ecologie culturală. Termeni și concepte: animism, spirite ancestrale, sacru, mana, monoteism/politeism, ritual, ceremonie, mit, rit de trecere, rit de intensificare, tabuu, magie prin simpatie, magie prin contagiune, șamanism, divinație	prelegerea	
12. Studii de caz Vrajitorie și oracole la <i>Azande</i> (Sudan); egalitarism și reciprocitate la <i>Ju/'hoansi</i> (Namibia/Botswana); șamanism și violență la <i>Yanomamö</i> (Brazilia/Venezuela).	prelegerea, studiul de caz, analiza de text	
13. Studii de caz Rudenie și segmentaritate la <i>Nuer</i> și <i>Dinka</i> (Sudan); organizare statală la <i>Zulu</i> (Africa de Sud); nomadism și pastoralism la <i>Basseri</i> (Iran).	prelegerea, studiul de caz, analiza de text	
14. Schimbarea culturală și modernizarea Teme: Forme și mecanisme de schimbare culturală: inovație, aculturație, difuziune, sincretism, cargo cult. Schimbarea forțată în condițiile colonialismului și modernizării. Reacții la schimbarea forțată. Modernizarea și lumea “nedezvoltată”/lumea a treia. Rolul antropologilor în procesele de schimbare culturală și dezvoltare. Termeni și concepte: inovație, difuziune/aculturație, sincretism, cargo cult, colonialism, intervenționism, proiecte de dezvoltare, “empowerment”, “advocacy”, integrare	prelegerea	
8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Seminar introductiv Prezentarea detaliilor organizatorice, a scopului și metodelor seminarului precum și a modului de evaluare a activităților.		
2. Perspectiva antropologiei socio-culturale Se discută următoarele texte: • Géraud, Marie Odile et. al., <i>Noțiunile-cheie ale etnologiei. Analize și texte</i>, Iași, Polirom, 2001, pp. 11-25 • Bălășescu, Alexandru, <i>Paris elegant, Teheran incitant</i>, Curtea Veche, 2008, pp.15-27	analiza de text, dialogul tematizat	
3. Sensuri ale "culturii" în antropologie Se discută textul: Géraud, Marie Odile et. al. , <i>Noțiunile-cheie ale etnologiei. Analize și texte</i> , Iași, Polirom, 2001, pp.89-113	analiza de text, dialogul tematizat	
4. Elemente de antropologie fizică Se discută textul: Desmond Morris , <i>Maimuța goală</i> , Editura Art, 2008, pp.13-56	analiza de text, dialogul tematizat	
5. Limbaj și comunicare Se discută textul: Vintilă Mihăilescu , <i>Antropologie. Cinci introduceri</i> , Polirom, Iasi, 2008, pp. 25-45	analiza de text, dialogul tematizat	
6. Rudenie și descendență Se discută textul: Goody, Jack , <i>Familia europeană. O încercare de antropologie istorică</i> , Iași, Polirom, 2003, pp. 145-204.	analiza de text, dialogul tematizat	

7. Sexualitate, căsătorie familie Se discută textul: Achim Mihu , <i>Antropologie culturală</i> , Dacia, pp. 298-320	analiza de text, dialogul tematizat	
8. Etnicitate Se discută textul: Pozsony, Ferenc , <i>Vecinatăți din Transilvania</i> , în în Vintilă Mihăilescu (coordonator), <i>Vecini și vecinătăți în Transilvania</i> , Paideia, București, 2002, pp. 13-50	analiza de text, dialogul tematizat	
9. Producție și tehnologie / Sistemul economic Se discută textul: • Eric Wolf, <i>Europa și populațiile fără istorie</i>, Editura Arc 2001, pp. 22-71 • Eric Wolf, <i>Europa și populațiile fără istorie</i>, Editura Arc 2001, pp. 72-99	analiza de text, dialogul tematizat	
11. Religia și supranaturalul Se discută textul: Levy-Strauss, C. , 1978, <i>Antropologia structurală</i> , Ed. Politică, București, pp. 197-289		
12. Tematică complementară: studii de gen Se discută textul: Gal, Susan; Gail Kligman , <i>Politicile de gen în perioada postsocialistă. Un eseu istoric comparativ</i> , Iași, Polirom, 2003, pp. 11-54. Silvia Federici – Caliban și Vrăjitoarea – Marea Vânătoare de Vrăjitoare din Europa , Ed. Hecate 2016 pp. 260-328	analiza de text, dialogul tematizat	
14. Tematică complementară: Schimbarea culturală și modernizarea Se discută textul: Larry Wolf , <i>Inventarea Europei de Est</i> , Humanitas, 2000, pp. 15-34	analiza de text, dialogul tematizat	
8.3 Bibliografie Bibliografia minimală obligatorie: Bălășescu, Alexandru , <i>Paris elegant, Teheran incitant</i> , Curtea Veche, 2008 Gal, Susan, Gail Kligman , <i>Politicile de gen în perioada postsocialistă. Un eseu istoric comparativ</i> , Iași, Polirom, 2003 Géraud, Marie Odile et. al. , <i>Noțiunile-cheie ale etnologiei. Analize și texte</i> , Iași, Polirom, 2001 Goody, Jack , <i>Familia europeană. O încercare de antropologie istorică</i> , Iași, Polirom, 2003 Levy-Strauss, C. , 1978, <i>Antropologia structurală</i> , Ed. Politică, București Mihăilescu, Vintilă (coord.), <i>Vecini și vecinătăți în Transilvania</i> , Paideia, București, 2002 Mihăilescu, Vintilă , <i>Antropologie. Cinci introduceri</i> , Polirom, Iasi, 2008 Mihu, Achim , <i>Antropologie culturală</i> , Dacia, 2002 Morris, Desmond , <i>Maimuța goală</i> , Editura Art, 2008 Wolf, Eric , <i>Europa și populațiile fără istorie</i> , Editura Arc 2001 Wolf, Larry , <i>Inventarea Europei de Est</i> , Humanitas, 2000		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Fiind un curs introductiv, scopul acestuia este de a furniza cunoștințele și conceptele de bază, fundamentale de care studenții au nevoie pentru a înțelege conținuturile specializate ale cursurilor viitoare.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	însușirea corectă a conceptelor și înțelegerea relaționării acestora; însușirea conținuturilor specifice fiecărei teme	Examen scris în sesiune	50%
10.5 Seminar/laborator	lecturarea bibliografiei obligatorii; redactarea de note de lectură și recenzii; participarea la discuții; implicarea în activități organizate pe grupuri	Prezența e obligatorie la cel puțin 8 seminarii (din 12) Nota la seminar este compusă din: • 60% - 6 fișe de lectură pe baza textelor discutate la seminar și a grilelor de lectură propuse pe site (1 punct/fișă). Fișa de lectură a unui text trebuie predată (pe mail) înainte de seminarul în care se discută textul respectiv. • 30% - 3 prezentări individuale ale textelor de la seminar (1 punct/prezentare), pe baza grilei de lectură/rezumatului realizat de studenți. Data prezentărilor va fi stabilită în cadrul seminarului. • 10% - Participarea activă la discuții (reacții, întrebări, comentarii pe baza prezentărilor colegilor)	50%
Nota finală reprezintă media aritmetică a notei de la seminar cu nota de la examenul scris în sesiune.			
Lecturile indicate în bibliografia pentru seminar se pot schimba de-a lungul semestrului. Este responsabilitatea studentului să fie la curent cu toate modificările făcute. Verificați săptămânal platformele cursului și seminarului.			
10.6 Standard minim de performanță: * Minim nota 5 la seminar pentru a putea susține examenul scris în sesiune. * Minim nota 5 la examenul scris în sesiune pentru a promova la disciplina Introducere în Antropologie.			

Plagiatul va fi sancționat conform reglementărilor universitare, inclusiv prin neacordarea punctajului pentru lucrarea plagiată.

În cazul în care nu se obține minim 5 la seminar, examenul scris se poate susține doar în sesiunea de restanță. Nota obținută la seminar se menține în continuare (și în următoarele posibile examinări în restanță) ca parte a mediei ce formează nota finală.

Data completării: 8.09.2023

Semnătura titularului de curs:

Semnătura titularului de seminar:

Semnătura directorului de departament:

Data avizării în departament: 18.09.2023